

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 400/2018-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. októbra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária Mikáči s. r. o., Prievozska 4, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Marian Mikáči, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 16 C 117/2016 z 25. júna 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. septembra 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva

na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 16 C 117/2016 z 25. júna 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti vyplýva, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 16 C 117/2016 sa sťažovateľ ako žalobca domáha proti žalovanému [REDAKOVANÉ] zaplata sumy 350 000 € s príslušenstvom z titulu nevyplatenia odmeny sprostredkovateľa. V danej veci sťažovateľ už v žalobe požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov. Okresný súd mu uznesením z 22. júna 2017 oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal. Proti tomuto uzneseniu vydanému vyššou súdnou úradníčkou sťažovateľ podal sťažnosť, o ktorej okresný súd rozhodol napadnutým uznesením tak, že sťažnosť zamietol.

3. Sťažovateľ je toho názoru, že postupom okresného súdu, ktorý nevyhovel jeho žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov, mu bolo odňaté jeho právo na spravodlivý proces, ktorého súčasťou je aj právo na prístup k súdu. V súvislosti s tým poukázal na nasledujúce skutočnosti:

„Právo na prístup k súdu môže byť obmedzené, ale len v primeranej miere tak, aby nedošlo k odopretiu práva na prístup k súdu do takej miery, že by bol narušený jeho účel. Súdne poplatky, od ktorých Sťažovateľ nebol Uznesením súdu oslobodený, predstavujú peňažné obmedzenie práva na prístup k súdu. Keďže Sťažovateľ nemá dostatok finančných prostriedkov na zaplata súdnych poplatkov a nebolo vyhovené jeho žiadosti o oslobodenie od povinnosti zaplatiť ich, stáva sa pre neho právo na súdnu ochranu nedostupným...“

Sťažovateľ má za to, že svoje nedostatočné majetkové pomery dostatočne preukázal.

Sťažovateľ poukazuje najmä na skutočnosť, že Okresný súd Bratislava I nesprávne posúdil jeho pomery a na základe tejto skutočnosti ho neoslobodil od súdnych poplatkov...

Sťažovateľ svojou situáciou naplnil predpoklady viacerých zložiek, ktoré sa majú posudzovať pri zvažovaní o oslobodení od súdnych poplatkov. Sťažovateľ je starobný dôchodca, ktorý poberá starobný dôchodok vo výške 476,10 EUR mesačne. Z tejto sumy mu je však pravidelne strhávaná suma 92,67 EUR, ktorá je v rámci exekúcie vedenej proti Sťažovateľovi poukazovaná na účet súdneho exekútora. Sťažovateľ teda poberá starobný

dôchodok v celkovej výške 383,43 EUR mesačne. Žiadny ďalší príjem nemá, ani nevlastní žiadnu nehnuteľnosť alebo hodnotnejšiu hnutel'nú vec, na ktorú by súdny exekútor mohol v rámci vymozenia práva oprávneného siahnuť. Ak by takáto možnosť bola, je veľmi pravdepodobné, že by exekúcia prebiehala aj iným spôsobom, než len zrážkami zo starobného dôchodku.

Čo sa týka sociálnych a rodinných pomerov Sťažovateľa, má dve dospelé deti, riadne zamestnané, ktoré mu finančne pomáhajú. Sťažovateľ žije so svojou priateľkou, ktorá je riadne zamestnaná a tiež mu finančne pomáha. Žijú spolu v rodinnom dome, ktorý patrí jej. Sťažovateľ mal v posledných mesiacoch vážne zdravotné problémy, ktoré stáli nemalé finančné prostriedky. S ich pokrytím mu pomohli jeho najbližší.

Sťažovateľ má za to, že súd neprihliadol ani na výšku súdneho poplatku, ktorý by mal za Žalobu zaplatiť, ak by nebol oslobodený od súdnych poplatkov. Nakoľko Sťažovateľ žaloval sumu 350 000 EUR, súdny poplatok by podľa sadzobníka súdnych poplatkov v zákone č. 72/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, konkrétne podľa položky č. 1 písm. a) predstavoval sumu 21 000 EUR. Táto suma by bola pre Sťažovateľa devastácia, nevedel by ju pokryť zo svojich príjmov. Na to, aby mohol zaplatiť takto vysoký súdny poplatok, by si Sťažovateľ musel peniaze požičať, čo je neprípustné vzhľadom na uplatnenie jeho práva na spravodlivý proces.“

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že napadnutým uznesením okresný súd porušil jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a aby mu prikázal zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011, I. ÚS 143/2014).

8. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať

všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01, I. ÚS 120/04).

9. Z postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

10. Ústavný súd z tohto hľadiska preskúmal napadnuté uznesenie okresného súdu, pričom nezistil takú skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup okresného súdu nemajúci oporu v zákone. Okresný súd vo svojom uznesení uviedol:

„... Súd uznesením vydaným vyššou súdnou úradníčkou dňa 22.06.2017 pod číslom konania 16C/117/2016 - 32 žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal, čo zdôvodnil tým, že nebolo preukázané, že žalobca spĺňa zákonom stanovené podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov a keďže ide o konanie návrhové, žiadateľ o oslobodenie od súdnych poplatkov je povinný v rámci popisu rozhodujúcich skutočností preukázať súdu, že je potrebné využiť tento výnimočný postup. Podľa odôvodnenia uznesenia žalobca opodstatnenosť svojej žiadosti nepreukázal dostatočne, keď v rámci preukázania žalobcom opísaných pomerov nepredložil k všetkým svojim tvrdeniam v rámci popisu svojich pomerov relevantné dôkazy. Bolo poukázané na tvrdenie žalobcu, že jediným príjmom žalobcu je suma 383,43 eur, pričom jediné výdavky uvedené žalobcom sú výdavky na bývanie a lieky a spolu predstavujú sumu 375 eur (350 eur +25 eur) a tým podľa súdu na živobytie žalobcovi zostáva necelých 9 eur mesačne, pričom nemá žiadne úspory ani vklady v bankách ani iné vlastné úspory a ani žiadne úvery a žalobca neuviedol, z čoho hradí výdavky na svoje živobytie. Poukázal na to, že žalobca uvádza, že nie je podnikateľom, ale z obchodného registra vyplýva, že je spoločníkom v [REDACTED]. Tvrdenia žalobcu sú preto nepreukázané a rozporuplné a nie je

z nich zrejmé a jednoznačne preukázané, že je nevyhnutné pre ochranu práva žalobcu na prístup k súdnej ochrane, návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov vyhovieť a oslobodenie od súdneho poplatku žalobcovi priznať.

... Súd s poukazom na § 250 ods. 1 Civilného sporového poriadku sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú zamietol, nakoľko sa stotožňuje s napadnutým rozhodnutím vydaným vyššou súdnou úradníčkou a považuje napadnuté rozhodnutie za vecne správne a riadne odôvodnené. Žalobca vo svojej sťažnosti nepreukázal skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zrušenie uznesenia, ktorým nebolo žalobcovi priznané oslobodenie od súdnych poplatkov. Žalobca v sťažnosti opísal už ním v konaní tvrdené skutočnosti, ktoré bez preukázania relevantnými žalobcom navrhnutými a priloženými dôkazmi, nie sú dôvodom na priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov v konaní. Žalobca nesie v civilnom sporovom konaní dôkazné bremeno, teda je povinnosťou žalobcu preukázať ním tvrdené skutočnosti alebo uviesť dôvody, pre ktoré tak urobiť objektívne nemôže. Žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal tvrdenie, že jeho jediným príjmom je starobný dôchodok, že nemá žiaden príjem z členstva v dozornej rade obchodnej spoločnosti, že nevykonáva žiadnu podnikateľskú činnosť ani inú zárobkovú činnosť, že nemá vklady ani úspory v banke, že jeho živobytie pokrývajú žalobcovi blízki. Žalobcove tvrdenia o jeho zárobkových a majetkových pomeroch tak súd nemá preukázané, a preto nemožno potvrdiť a skonštatovať, že žalobcove pomery odôvodňujú oslobodenie od platenia súdnych poplatkov v konaní tak, ako to predpokladá ustanovenie § 254 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Zo žalobcom opísaných pomerov nie je zrejmé a jednoznačne preukázané, že je nevyhnutné pre ochranu jeho práva na prístup k súdnej ochrane, návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov vyhovieť a oslobodenie od súdneho poplatku žalobcovi priznať. Súd vzhľadom na uvedené dospel k záveru, že žalobca dostatočne nepreukázal, že spĺňa zákonom stanovené podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov v plnom rozsahu. Preto súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia a žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal.

... Nakoľko žalobca v sťažnosti neuviedol a nepreukázal také relevantné skutočnosti, pre ktoré by súd žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov priznal a zmenil napadnuté uznesenie súdu vydané vyššou súdnou úradníčkou, súd s poukazom na vyššie uvedené podľa § 250 ods. 1 Civilného sporového poriadku, sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.“

11. Skutkové a právne závery okresného súdu sú v napadnutom uznesení riadne zdôvodnené, uznesenie nevykazuje znaky zjavnej neodôvodnenosti ani arbitrárnosti. Okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia poukázal na podstatu odôvodnenia uznesenia vydaného vyššou súdnou úradníčkou 22. júna 2017, ktorým sťažovateľovi nebolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov, stotožnil sa s ním a považuje ho za vecne správne a riadne odôvodnené. Podľa neho sťažovateľ v podanej sťažnosti nepreukázal skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zrušenie uznesenia nepriznávajúceho oslobodenie od súdnych poplatkov, a opísal už v konaní tvrdené skutočnosti bez preukázania relevantnými dôkazmi.

12. Ústavný súd nezistil také zásahy do práv sťažovateľa, ktoré by boli z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné. Rovnako nemožno dospieť ani k záveru, že by bol výklad okresného súdu z ústavného hľadiska neospravedliteľný a neudržateľný v takej miere, aby v dôsledku toho mohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľom označených práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Právne posúdenie sťažovateľovej veci zo strany okresného súdu je ústavne akceptovateľné a nemá znaky svojvôle alebo arbitrárnosti.

13. Ústavný súd už judikoval, že samotné nepriznanie oslobodenia od súdneho poplatku ešte nesignalizuje porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu (II. ÚS 142/04, III. ÚS 559/2011).

14. Je potrebné tiež opätovne zdôrazniť, že ústavný súd nie je ďalšou inštanciou v sústave všeobecného súdnictva, ale nezávislým orgánom ochrany ústavnosti pôsobiacim mimo tejto sústavy, pričom vo svojej judikatúre sa riadi zásadou minimalizácie zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti preskúmané (napr. IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010). Z tohto postavenia mu preto neprislúcha posudzovať vecnú správnosť právneho záveru, ku ktorému okresný súd pri interpretácii a aplikácii zákona dospel. Ústavný súd však musel zaujať stanovisko k tomu, či napadnuté uznesenie okresného súdu spĺňalo požiadavku ústavnosti (odôvodnenie majúce požadovanú kvalitu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru).

15. Skutočnosť, že okresný súd v napadnutom uznesení zaujal právny názor, s ktorým sa sťažovateľ nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (II. ÚS 122/05). Podľa názoru ústavného súdu sa okresný súd v napadnutom uznesení takéhoto výkladu či aplikácie zákonného predpisu nedopustil.

16. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením okresného súdu a základným právom sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež jeho právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by reálne signalizovala možnosť po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vysloviť porušenie ním označených práv.

17. Na základe uvedených skutočností, vzhľadom na postavenie ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. októbra 2018